

La Doamne, strigat-am..., se pun stihurile pe 8 : ale Praznicului 3, și ale sfinților 3, făcându-le pe 5, glasul al 4-lea.

Podobie : Dat-ai semn celor ce...

Armă preatare împăratului nostru ai dat cinstită Crucea Ta, prin care a împărățit pe pământ cu dreptate, strălucind cu dreapta credință, și Împărăției cerurilor s-a învrednicit prin milostivirea Ta. Cu care slăvim rînduiala Ta cea iubitoare de oameni, Iisuse atotputernice, Mîntuitorule al sufletelor noastre.

Dat-ai, Iubitorule de oameni, binecredincioasei Tale slugi înțelepciunea lui Solomon, blîndețile lui David și dreapta credință a apostolilor, ca un împărat al împăraților și Domn al tuturor celor ce domnesc. Pentru aceasta slăvim rînduiala Ta cea iubitoare de oameni, Iisuse atotputernice, Mîntuitorule al sufletelor noastre.

Întîi tu ți-ai supus porfira de bunăvoie lui Hristos pururea pomenite împărate, pe Dînsul cunoscîndu-L Dumnezeu și Împărat peste toate, tuturor făcător de bine, de biruință dătător, și mai înalt decît toată stăpînia și puterea. Pentru aceasta ție, iubitorule de Hristos, împărăția ți-a îndreptat Iisus, Iubitorul de oameni și Mîntuitorul sufletelor noastre.

Slavă..., glasul al 2-lea, a lui Vizantie.

Darurile cele bogate și mai bune primind de la Dumnezeu, împărate preaputernice, mare Constantine, bine întru dînsese ai

IN ACEASTĂ LUNĂ

ZIUA A DOUĂZECI ȘI UNA

Sfinții marii împărați și întocmai cu apostolii Constantin și mama sa Elena.

Vezi și indicațiile de la «Rînduiala de tipic» tipărită la sfîrșitul acestei cărți.

LA VECERNIE

După obișnuitul psalm, cîntăm: Fericit bărbatul... starea întîi.

sporit. Că luminându-te cu razele Preasfântului Duh, de la sfințitul Silvestru, prin botez, între împărați te-ai arătat nebiruit, lumea ca un dar o ai dăruit Făcătorului tău, și împărăteasca cetate cea de Dumnezeu cinstitoare. Pentru aceasta nu înceta rugându-te lui Hristos Dumnezeu, ca cel ce ai îndrăzneală, să dăruiască tuturor celor ce săvârșesc pomenirea ta, iertare de păcate și mare milă.

Și acum..., a Praznicului :

VOHOD : Lumină lină...

Prochimenul zilei.

VEZI : De se va întâmpla în aceste două praznice : în ziua Înălțării sau în ziua Duminicii a Cincizeci de zile, se zic întâi paramele Praznicului, apoi ale sfinților împărați.

De la a treia Carte a Împăraților, citire :
(VIII, 22 ; 27-30).

Stătut-a Solomon înaintea feței jertfelnicului Domnului, în preajma a toată adunarea lui Israel, și și-a întins mâinile sale la cer și a zis : Doamne, Dumnezeu lui Israel, nu este Dumnezeu precum Tu în cer sus și pe pământ jos. De vreme ce cerul și cerul cerului nu Te încap, cu atât mai puțin casa aceasta, pe care o am zidit în numele Tău ! Deci caută și spre rugăciunea mea, Doamne Dumnezeu lui Israel, ca să auzi cererea și rugăciunea, cu care se roagă robul Tău înaintea Ta către Tine astăzi. Să fie ochii Tăi deschiși spre casa aceasta ziua și noaptea, spre locul acesta de care ai zis : fi-va numele Meu acolo. Ca să auzi rugăciunea cu care se roa-

gă robul Tău în locul acesta ziua și noaptea, și să ascuți cererea robului Tău și a poporului Tău Israel, ori câte vor cere în locul acesta, și Tu să-i auzi în locul locuinței Tale în cer. Și să faci, și milostiv să le fii lor.

Din Proorocia lui Isaia, citire :

(LXI, 10 ; LXII, 1-5)

Să se bucure sufletul meu de Domnul, că m-a îmbrăcat în haina mântuirii, și cu veșmîntul veseliei m-a acoperit ; ca unui mire mi-a pus mie cunună, și ca pe o mireasă m-a împodobit cu podoabă. Și ca un pământ ce-i crește floarea lui, și ca o grădină ce-i răsar semințele ei, așa va arăta Domnul dreptatea și bucuria înaintea tuturor neamurilor. Pentru Sion nu voi tăcea și pentru Ierusalim nu voi înceta. Până când va ieși ca o lumină dreptatea mea, și mîntuirea mea ca o făclie se va aprinde. Și vor vedea popoarele dreptatea ta, și toți împărații pământului slava ta, și te vor chema pe tine cu nume nou, pe care îl va numi Domnul. Și vei fi cununa frumuseții în mîna Domnului și stema Împărăției în mîna Dumnezeului tău. Și nu te vei mai chema părăsită. Și pământul tău nu se va mai numi pustiu, că întru tine se va chema numele meu nou și pământul tău de locuit, că va plăcea Domnului întru tine, și pământul tău de locuință va fi. Și în ce chip locuiește tinăru cu fata, așa vor locui feciorii tăi cu tine, pentru că va fi în ce chip se veselește mirele de mireasă, așa se va veseli Domnul de tine.

Din Proorocia Isaiei, citire :

(LX, 1-15).

Luminează-te, luminează-te, Ierusalime, căci a venit lumina ta, și slava Domnului peste tine a răsărit. Că iată întunerice va acoperi pământul, și negură peste neamuri, iară peste tine se va arăta Domnul, și slava Lui întru tine se va vedea, și vor merge împărații întru lumina ta, și neamuri întru strălucirea răsăritului tău. Ridică împrejur ochii tăi și vezi, adună-ți pe feciorii tăi la tine, veni-vor toți feciorii tăi de departe, și fetele tale pe umere se vor ridica. Atunci vei vedea și te vei bucura și te vei teme, și te vei înfricoșa cu inima, că se va întoarce la tine bogăția mării și popoarele păgînilor. Și-ți vor veni ție cirezi de cămile, și te vor acoperi cămile de la Madiam și de la Ghefar, toți de la Sava vor veni aducându-ți ție aur și tămîle, vor aduce ție și piatră scumpă, și mîntuire de la Domnul vor spune, și toate oile Chidarului se vor aduna la tine, și berbecii Navaotului vor veni la tine. Și se vor înălța cele plăcute pe altarul Meu și casa rugii Mele se va mări. Iară oarecari ca norii zboară și ca porumbii cu puii lor. Întru mine este Sionul. Pe Mine ostroavele M-au așteptat și corăbiile de la Tarsis întii, ca să aduc pe feciorii tăi de departe, și aurul și argintul lor cu dinșii, pentru numele Domnului cel sfînt și ca să se slăvească Sfîntul lui Israel; și vor zidi feciorii celor străini zidurile tale, și împărații neamurilor vor sta înaintea ta, că pentru mînia

Mea te-am bătut, și pentru mila Mea te-am iubit. Și se vor deschide porțile tale pururea; ziua și noaptea nu se vor închide, ca să se aducă la tine puterea neamurilor, și împărații lor să se aducă. Că neamurile și împărații care nu vor sluji ție, vor pieri, și neamurile cu pustii se vor pustii. Și slava Libanului la tine va veni cu chiparos și cu pin și cu cedru, împreună să cinstească locul cel sfînt al Meu, și locul picioarelor Mele îl voi mări. Și vor veni la tine temîndu-se feciorii celor ce te-au supus și te-au mîniat pe tine; și se vor închina la urmele picioarelor tale toți cei ce te-au întăritat pe tine. Și te vei chema cetate a Domnului, Sion al Sfîntului lui Israel. Pentru că ai fost tu părăsită și urită, și nu era cine să-ți ajute ție. Și te voi pune spre bucurie veșnică, și spre veselie în neam și în neam. Și vei suga laptele și bogăția în neam. Și vei suga laptele popoarelor și bogăția împăraților vei mîncea. Și vei cunoaște că Eu sînt Domnul, Cel ce te mîntuiesc pe tine, și Mîntuitorul tău, Dumnezeuul lui Israel.

LA LITIE

Stihirile, de se va întîmpla în ziua Înălțării sau a Pogorîrii Preasfîntului Duh, să se zică întii ale Praznicului, apoi ale sfinților, glasul 1.

După datorie săvîrșim pomenirea ta Constantine, cel ce ești întocmai cu apostolii temelul tuturor împăraților și lauda. Că luminat fiind cu razele Duhului, toată Biserica lui Hristos o ai luminat, soboare de credincioși

de pretutindeni ai adunat, în luminată cetatea Niceilor, unde întăritarea celor răi credincioși s-a stins, și limbile ereticilor au slăbit și au înnebunit; iar cununa ortodocșilor s-a înălțat, arătându-se credința. Pentru aceasta de dînșii te-ai lăudat ca un preadrept credincios, și te-ai propovăduit a fi părinte tuturor împăraților, ca cel ce întâi ai luat porfira de la Dumnezeu. Pentru aceasta te rugăm cei ce săvârșim pomenirea ta cu credință: Cere curățire de păcate sufletelor noastre.

Nu de la oameni ai luat chemarea, ci ca dumnezeiescul Pavel, o ai avut aceasta mai virtos de sus, lăudate Constantine, cel ce ești întocmai cu apostolii, de la Hristos Dumnezeu. Că semnul Crucii pe cer văzînd, și cu acesta vinîndu-te ca un bun vinat, întru acesta și biruitor neînvins împotriva văzuților și nevăzuților vrăjmași te-ai arătat. Pentru aceasta te rugăm pe tine ca pe un preacălduros rugător, noi cei pămîntești după vrednicie prăznuirea ta cinstind, cu îndrăzneală să ne ceri nouă luminare, curățire și mare milă.

Glasul al 2-lea, a lui Vizantie.

Pomenirea binecredinciosului Constantin, ca niște mir deșertat astăzi a răsărit, că de Hristos dorind, idolii a urît, biserică a ridicat pe pămînt Celui ce s-a răstignit pentru noi, și în ceruri a luat cununa nădejzii.

Glasul al 3-lea.

Vîrstă de tinerețe purtînd ca și dumnezeiescul Pavel, de sus ai luat dumnezeiescul har, și semeția cumplitului oștitor cu toată arma Crucii o ai surpat, lauda împăraților Constantine, cel ce ești întocmai cu apostolii, roagă-te pentru noi către Domnul, să se mîntuiască sufletele noastre.

Glasul al 4-lea.

Laudă lui Dumnezeu din buze de lut să cîntăm, întru dumnezeiască pomenirea ta, Constantine prealăudate, căci tu te-ai arătat curat ostaș al Cuvîntului credinței, batjocorind în priveriște chipurile idolilor, și acum te-ai socotit întru lumina Treimii, luminînd gîndurile noastre cu rugăciunile tale.

Slavă..., glasul al 5-lea:

Biserica astăzi împodobindu-se, cu stăpînia ta împărate, cu taină se veselește, și preacinstită pomenirea ta după vrednicie cu laude o cinstește, strigînd: Bucură-te cel ce lui Pavel ai rîvniț, și Crucea lui Hristos o ai ridicat, și cursele celui împotriva luptător le-ai sfărîmat. Bucură-te cel ce ești mai ales între împărați, și cu apostolii întocmai cinstit. Bucură-te întărirea credincioșilor, Constantine fericite, nu înceta rugîndu-te pentru noi către Domnul, ca cel ce ai îndrăznire, podoaba împăraților.

Și acum..., a Praznicului.

LA STIHOAVNĂ

De se va întâmpla praznicul Înălțării sau a Cincizeci de zile, zicem stihirile Praznicului, iar de nu, cântăm stihirile sfinților, glasul al 2-lea.

Podobie : Când de pe lemn...

Întii tu împărat a fi creștinilor, de la Dumnezeu ai primit sceptrul, Constantine ; căci ție ți s-a arătat semnul cel de mîntuire, cel ce era ascuns în pămînt. Cu care și pe toți păgînii i-a supus sub picioarele romanilor, armă nebiruită avînd de viață făcătoarea Cruce, fericite, prin care te-ai și adus Dumnezeului nostru.

Stih : Înălțat-am pe cel ales din poporul Meu ; aflat-am pe David sluga Mea, cu untdelemn sfînt al Meu l-am uns pe el.

Cu adevărat, fericit este sînul și sfințitul pîntece care te-a purtat, împărate lumii dorite, bucuria creștinilor, Constantine de Dumnezeu încununate, mărirea romanilor, bogăția și scutitorul săracilor și al văduvelor, acope-rămîntule al celor smeriți și al celor ce nu se pricep ; îndreptătorule după adevăr al celor necăjiți, și mîntuirea celor robiți.

Stih : Pentru aceasta te-a uns pe tine Dumnezeule Dumnezeul tău cu untdelemn al bucuriei mai mult decît pe părtașii tăi.

Cu dorul și cu dragostea lui Hristos, rănită fiind maica odraslei celei preadulce, grăbindu-se a venit la sfîntul Sion, la locul cel sfînt, întru care s-a răs-tignit voinde Mîntuitorul nostru, ca să ne mîntuiască pe noi ; unde Crucea ridicînd, bucurîndu-se a strigat : Slavă Celui ce mi-a dăruit mie aceea de care aveam nădejde.

Slavă..., glasul al 8-lea :

Lumina cea prealuminoasă, luceafărul cel de seară, din necredință la credința Dumnezeirii venînd, te-ai adus să sfințești pe popor și cetatea. Și chipul Crucii pe Cer văzîndu-l, ai auzit de acolo : Întru aceasta biruiește pe vrăjmașii tăi ; de unde luînd cunoștința Duhului, preot te-ai uns și împărat, cu untdelemn, întărind Biserica lui Dumnezeu, părinte al ortodocșilor împărați, al căruia și sicriul izvorăște tămăduiri, Constantine cel ce ești întocmai cu apostolii, roagă-te pentru sufletele noastre.

Și acum..., a Praznicului :

TROPAR, glasul al 8-lea :

Chipul Crucii Tale pe cer văzîndu-l, și ca Pavel chemarea nu de la oameni luînd, cel între împărați apostolul Tău, Doamne, împărăteasca cetate în miinile Tale o a pus. Pe care păzește-o totdeauna în pace, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule Iubitorule de oameni.

Slavă..., Și acum..., al Praznicului.

Și otpustul.

LA UTRENIE

La Dumnezeu este Domnul..., se cântă troparul Praznicului de două ori, Slavă..., al sfinților, Și acum..., al Praznicului.

După întia Catismă, Sedealna, glasul al 3-lea.

Podobie : Pentru mărturisirea...

Nou David te-ai făcut cu obiceiurile, dar al împărăției primind de sus pe creștetul tău, căci

cu untdelemn prin Duhul te-a uns pe tine, mărite, Cuvîntul, Cel ce este mai presus înființat și Domnul. De unde ai luat și scepstrul împărătesc, înțelepte, cerîndu-ne nouă mare milă (de două ori).

Slavă..., Și acum..., a Praznicului :

După a doua Catismă, Sedealna, glasul al 6-lea.

Podobie : Puterile îngeresti...

Rănit fiind pe Cruce făcătorul soarelui și al făpturii, pe tine ca pe o stea luminoasă, din cer prin stele te-a tras, căruia întii și stăpînia împărătească ți-a dat. Pentru aceasta pe tine te laudăm, Constantine împărate preacredinciosule, împreună cu Elena maica ta, cea de Dumnezeu înțeleptită (de două ori).

Slavă..., Și acum..., a Praznicului.

După Polieleu, Sedealna, glasul al 4-lea.

Podobie: Degrab ne întimpină...

Pomenirea ta cea binevestită arătîndu-se nouă, luminează marginile lumii cu lumina cunoștinței de Dumnezeu, Constantine de Dumnezeu însuflate. Că tu între împărați, cu dreaptă credință te-ai arătat, legea împăratului ceresc păzind. Pentru aceasta, cu rugăciunile tale, izbăvește-ne pe noi de ispîte (de două ori).

Slavă..., Și acum..., a Praznicului.

Antifonul întii al glasului al 4-lea.

PROCHIMEN, glasul al 4-lea :

Înălțat-am pe cel ales din poporul Meu ; aflat-am pe David sluga Mea, cu untdelemn sfînt al Meu l-am uns pe el.

Stih : Pentru aceasta te-a uns pe tine Dumnezeu, Dumnezeul tău, cu untdelemnul bucuriei, mai mult decît pe părtașii tăi. Toată suflarea...,

Evanghelia de la Ioan.

Zis-a Domnul: Eu sint ușa, prin Mine de va intra cineva...

Psalmul 50.

Slavă..., glasul al 2-lea :

Pentru rugăciunile de Dumnezeu încoronaților împărați, Constantin și mama sa Elena, Milostive, curățește mulțimea greșelilor noastre.

Și acum...

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curățește mulțimea greșelilor noastre.

Stih : Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, și după mulțimea îndurărilor Tale, curățește fărădelegile noastre.

Apoi stihira, glasul al 6-lea.

Pomenirea binecredinciosului Constantin, ca niște mir deșertat astăzi a răsărit, că de Hristos dorind, pe idoli a defăimat, și biserica a ridicat pe pămînt Celui ce s-a răstignit pentru noi, și în ceruri a luat cununa nădejzii.

Iar de se va întîmpla în ziua Praznicului Înălțării, sau a Pogoririi Preasfîntului Duh, sau în vreo Duminică, să se zică **Evanghelia Praznicului sau a Duminicii.**

CANOA NELE

De se va întîmpla în ziua Înălțării, sau a Pogoririi Preasfîntului Duh, se citește Canonul Praznicului, cu irmoasele pe 10, și al sfîntului pe 4. Catavasia Praznicului. După Cîntarea a 3-a, Condacul și Icosul Sfîntilor Împărați, iar la Cîntarea a 6-a, Condacul și Icosul Praznicului. La Cîntarea a 9-a, nu se cîntă: Ceea ce ești mai cinstită... Iar de se va întîmpla într-altă zi, se cîntă Canonul Praznicului, cu Irmosul pe 6 și al sfîntilor pe 8. Catavasia Praz-

nicului; după a 3-a Cîntare, Condacul și Icosul Sfinților, iar după Cîntarea a 6-a, Condacul și Icosul Praznicului. La Cîntarea a 9-a, se cîntă : Ceea ce ești mai cinstită...

Canonul sfinților împărați.

Cîntarea 1, glasul al 8-lea :

Irmos : Apa trecînd-o ca pe uscat...

Unule Împărate ceresc, din păcatul cel ce împărătește acum întru mine, pentru rugăciunile slugilor Tale, mîntuiește-mi smeritul meu suflet.

Rîvnitor fiind de Împărăția cea de sus, fericite Constantine, Împăratului și Stăpînului tuturor cu minte curată crezînd ai slujit.

Slavă...

Cu lumina cea dumnezeiește stăpînitoare luminîndu-te, întunericul necunoștinței ai lăsat cu adevărat, de Dumnezeu înțelepțită Elena, și după adevăr Împăratului veacurilor ai slujit.

Și acum..., a Născătoarei :

Ceea ce ești ușă a dumnezeiescului Răsărit, deschide-mi ușile pocăinței, și din ușile păcatului celui de moarte purtător, cu mijlocirea ta, mîntuiește-mă, stăpînă.

Catavasia Praznicului.

Cîntarea a 3-a :

Irmos : Doamne, Cel ce ai făcut...

Răsplătirile cele cerești a dobîndi te-ai nevoit; pentru aceasta Celui ce te-a chemat, de Dumnezeu înțelepțite, ai urmat, și întunericul și înșelăciunea dată ție de la părinți ai lăsat, și

luminător întru dumnezeiescul Duh, te-ai făcut.

De Hristos lipindu-te, și întru Dînsul toată nădejdea punîndu-ți preacinstită, la sfințitele Lui locuri ai ajuns. Întru care preacinstitele patimi întrupîndu-se le-a răbdat Cel bun.

Slavă...

Arma cea de mîntuire, biruința cea nestrîcată, nădejdea creștinilor, cinstita Cruce cea ascunsă prin pizmă, tu o ai arătat, cu dumnezeiască dragoste fiind aprinsă, de Dumnezeu fericită.

Și acum..., a Născătoarei :

Din sfințita petrecere căzînd eu, preacurată, m-am alipit lîngă animale și osîndit tot m-am făcut. Ceea ce ai născut pe Judecătorul, de toată judecata scapă-mă și mă mîntuiește.

CONDAC, glasul al 3-lea :

Podobie : Fecioara astăzi...

Constantin astăzi, cu maica sa Elena, Crucea a arătat, Iemnul cel preacinstit, care este rușinarea tuturor iudeilor, și armă credincioșilor împărați asupra celor potrivnici. Că pentru noi s-a arătat semn mare, și în războaie înfricoșător.

ICOS

Pe Constantin, credincioșii, împreună cu maica sa Elena să-l cinstim, căci aceștia auzînd cuvintele Isaiei proorocului ce zice : Pe Crucea cea întreit alcătuită, din cedru și din pin și din chiparos au cunoscut ; prin care

mîntuitoarea ei patimă au urmat, și pe toți iudeii i-au adus înaintea, ca să se gătească să arate popoarelor îndreptarea cea mare, cea ascunsă prin pizma și mozaviria lor; și aceasta aflînd-o o au arătat ei. Pentru aceasta tuturor s-au arătat purtători de biruință, arma cea nebiruită purtînd semnul cel mare și în războaie înfricoșător.

SEDEALNA. glasul al 8-lea.

Podobie: Pe Înțelepciunea și Cuvîntul...

Simțirile întinzîndu-ți spre cer și semuind podoaba stelelor, și dintr-însele cunoscînd pe Domnul tuturor, arma Crucii în mijloc a strălucit, scriînd: Întru aceasta vei birui și puternic vei fi. De unde deschizîndu-ți ochiul sufletului tău, Scriptura ai citit, și acea închipuire ai cunoscut, Constantine preacinstite. Roagă pe Hristos Dumnezeu, iertare de greșeli să dăruiască, celor ce prăznuiesc cu dragoste sfîntă pomenirea ta (de două ori).

Slavă..., Și acum..., a Praznicului.

Cîntarea a 4-a:

Irmos: Auzit-am, Doamne, taina...

Din cer, ca și pe Pavel de demult, te-a vînat Hristos Domnul, Constantine, învățîndu-te să-L cinstești pe acest împărat unul.

Cu prealuminat semn din stele, fericite, Hristos, Soarele, te-a luminat, și luminător pe tine celor întunecați te-a arătat.

Și după deprinderi și după dumnezeleștile fapte, ai fost iubitoare de Dumnezeu și vrednică

de minune, fericită. Pentru aceasta cu credință pe tine te mărim.

Slavă...

Arătat-ai acum dumnezeiasca biruință a Crucii cea ascunsă de mulți ani; prin care ne-am mîntuit, și din înșelăciunea demonică ne-am izbăvit.

Și acum..., a Născătoarei:

Luminează sufletul meu cel întunecat cu greșelile, ceea ce ai născut pe Soarele dreptății, pururea Fecioară.

Cîntarea a 5-a:

Irmos: Minecînd strigăm Ție...

Minecînd la Soarele cel neapus și Stăpînul, împărate de Dumnezeu înțelepțite, de lumină plin te-ai făcut.

Împreunatu-te-ai, Elena, cu celele celor fără de trupuri, lui Dumnezeu slujind cu faptele tale cele îmbunătățite.

Slavă...

Dragostea și milostivirea cea desăvîrșită, ca o porfiră purtînd, te-ai sălășluit acum întru împărăția cea de sus.

Și acum..., a Născătoarei:

Sufletul meu cel prin îndemnarea șarpelui întinat cu desfătări trupești, curățește-l, Fecioară precurată.

Cîntarea a 6-a:

Irmos: Rugăciunea mea voi vărsa...

Adunat-ai, fericite, sobor de părinți, de Dumnezeu purtători cu preamărire, și printr-în-

șii, Constantine, inimile tuturor cele înviforate le-ai întărit să slăvească pe Cuvîntul întocmai cinstit cu Cel ce L-a născut, și pe un scaun șezător.

Crezînd întru Domnul cel viu, care a dat tuturor ființa, de slujbele cele de moarte făcătoare, ale idolilor celor urîți și deșerți te-ai lepădat, și ai luat cu bucurie, Elena, împărăția cerului.

Slavă...

Cu palma Ta fiind îndreptați, Cuvinte, întunericul necunoștinței cel preadînc și viforul cumplitii nedumnezeiri au părăsit, cei ce au împărătit prin Tine, și s-au adus la limanurile cele line ale dreptei credințe, bucurîndu-se.

Și acum..., a Născătoarei :

Vindecă inima mea cea bolnavă fără vindecare, și rănită cumplit cu mușcarea celui viclean, Fecioară, și mă învrednicește de vindecarea cea de la tine, și mă mîntuiește pe mine cel ce nădăduiesc întru tine, cu rugăciunile tale, precurată.

Condacul și Icosul Praznicului.

SINAXAR

În această lună, în ziua a douăzeci și una, pomenirea sfinților, măriților, de Dumnezeu încoronăților și întocmai cu apostolii, marilor împărați Constantin și mama sa Elena.

Acest mare între împărați, fericitul și pururea pomenitul Constantin, a fost fiu al lui Constanțiu, care se numea Clor, și al cinstitei Elena. Constanțiu a fost nepot de fiică lui Claudiu cel ce a împărătit în Roma mai înainte de împărăția lui Dioclețian și a lui Carin. Acest Constanțiu, după ce a fost primit de Dioclețian și de Maxențiu Erculiu ca să fie părtaș al împărăției lor, cînd Maximian Galeriu dimpreună

cu alți prigonitori, cu tărie ridicaseră prigonire asupra tuturor creștinilor, el singur întrebuițînd blîndețea și mila, mai virtos pe cei ce se luptau pentru credința lui Hristos îi întrebuița sfetnici și părtași ai slujbelor împărătești. Învățînd el buna cinstire pe Constantin fiul său cel iubit, care după acestea s-a numit întiiul împărat al creștinilor, l-a lăsat moștenitor al împărăției sale, în insulele Britaniei. După ce Constantin a fost înștiințat de lucrurile necinstite, desfrîinate, pierzătoare și proaste, pe care le făcea în Roma, Maxențiu, fiul lui Erculiu, și îndemnat de dumnezeiasca rîvnă și chemînd pe Hristos împreună oștilor, a pogorit împotriva lui Maxențiu. Deci, văzînd Dumnezeu curățenia sufletului lui i s-a arătat mai întii în somn, după aceea în amiaza zilei, închipuînd semnul Crucii scris cu stele : «Cu aceasta vei birui», l-a arătat lui și celor ce erau vrednici. Deci, îndrăznînd în chipul cinstitei Crucii și făcînd cu aur semnul Crucii pe arme, a mers la Roma, și pe însuși pierzătorul Maxențiu l-a aruncat în riul Tibon, înecîndu-l lîngă podul Milvia, și așa a izbăvit pe cetățenii Romei de tirania acestuia. Atunci marele Constantin, pornindu-se de la cetatea romanilor și mergînd pe cale voia să zidească o cetate pe numele său în Ilion, unde se zice că a avut loc războiul Troienilor cu elinii ; însă a fost oprit prin dumnezeiasca înștiințare și i s-a poruncit de la Dumnezeu ca mai de grabă în Bizanț să-și zidească cetatea. Deci, urmînd voii celei dumnezeiești, a zidit această de Dumnezeu păzită cetate pe numele său, pe care a și adus-o lui Dumnezeu ca pe o pîrgă a credinței sale. Și deoarece căuta scumpătatea credinței celei din vremea noastră, a adunat în Niceea arhierii din toate părțile, prin care s-a propovăduit credința ortodoxă, și Fiul a fost recunoscut deoființă cu Tatăl, iar Arie și cei împreună cu el au fost dați anate-meii, dimpreună cu hula lor. A trimis încă și pe maica sa Elena la Ierusalim pentru căutarea cinstitului lemn pe care a fost pironit cu trupul Hristos, Dumnezeuul nostru ; apoi, aceste părți de lemn sfinț au fost mutate, adică o parte a fost așezată chiar în Ierusalim, iar cealaltă parte a adus-o în împărăteasca cetate.

Împărăteasa Elena, după ce a ajuns la Constantinopol, și-a săvîrșit viața ; iar marele Constantin, împodobind cetatea cu înnoiri și cu prăznuiri, și puțin ceva trecînd peste patruzeci și doi de ani al împărăției sale, și începînd războiul cu perșii, și în oarecare sat lîngă Nicomidia fiind, s-a mutat către Domnul, și a fost adus în cetatea sa, unde a fost primit cu evlavie și cu prea încuviințate întîmpinări, a

fost așezat în biserica sfinților apostoli. Și a împărățit în Roma cea Nouă în anul de la zidirea lumii, cinci mil opt sute optzeci și șapte; iar de la venirea cea în trup a Mîntuitorului nostru Dumnezeu trei sute trezeci și șapte, fiind al treizeci și doilea împărat de la August.

Și se săvîrșește pomenirea lui în preasfînta biserică cea mare, în biserica sfinții apostoli, și în dumnezeiasca biserică sa, în Mînăstirea Chinsterna lui Vis, unde mergînd patriarhul împreună cu împăratul și cu suita sa cu litanie, săvîrșesc aducerea dumnezeieștilor Taine.

Tot în această zi, pomenirea sfîntului noului cuvios mucenic Pahomie, care a mărturisit la locul numit Ușac al Filadelfiei, la anul o mie șapte sute trezeci, și care de sabie s-a săvîrșit.

Cu ale lor sfînte rugăciuni, Doamne, mi-luiește-ne și ne mîntuiește pe noi, Amin.

Cîntarea a 7-a :

Irmos : Tinerii evreiești în cuptor...

Ale Tale porunci păzind, s-a supus legii Tale Constantin. Pentru aceasta a surpat taberele celor fără de lege, strigînd către Tine : Doamne Dumnezeule, bine ești cuvîntat.

Lemnul care pe toți i-a tras din groapa pierzării, cel îngropat prin pizmă, nouă l-ai descoperit, vrednicule de minuni, pe demonii cei preastricători îngropînd în veci.

Slavă...

Cu fapte dumnezeiești ți-ai zidit inima ta Biserică lui Dumnezeu, Elena, și biserici sfîntite Lui ai zidit, unde a primit cu trupul pentru noi preacinstitele patimi.

Și acum..., a Născătoarei :

De bună voia mea greșind, și robindu-mă cu netrebnice obiceiuri, la milostivirea ta cea obișnuită alerg acum ; mîntuiește-

mă pe mine cel deznădăjduit, preasfîntă Născătoare de Dumnezeu.

Cîntarea a 8-a :

Irmos : De șapte ori cuptorul...

Ca și cu o porfiră îmbrăcîndu-te, mărite, cu milostivirea, și ca și cu o hlamidă cu bunele blîndeți, cu coroană pentru virtuți te-ai împodobit, fiind cu minte desăvîrșit. Și mutîndu-te de pe pămînt la împărățiile cele de sus, strigi : Preoți binecuvîntați, popoare preainălțați pe Hristos în veci.

Văzîndu-te pe tine veselindu-te cu fiul tău, cel de Dumnezeu înțeleptit, lăudată Elena, întru împărăția lui Dumnezeu, pe Hristos slăvim, Cel ce ne-a arătat nouă cinstita voastră prăznuire, care ne luminează mai mult decît razele soarelui, pe noi cei ce cîntăm cu credință : Popoare preainălțați pe Hristos în veci.

Binecuvîntăm pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Domnul.

Cît este de luminat dorul tău și obiceiul dumnezeiesc, mărită Elena, lauda femeilor ; că ajungînd la locurile unde a primit cinstitele patimi Stăpînul tuturor, cu biserici preafrumoase le-ai împodobit, strigînd : Popoare preainălțați pe Hristos în veci.

Și acum..., a Născătoarei :

Ochii sufletului meu cei orbiți cu multe călcări de poruncă, luminează-i de Dumnezeu Născătoare ; împacă mintea mea, rogu-mă, și inima mea cea tulburată

cu desfătări de multe feluri, și mă mintuiește pe mine cel ce strig: Preoți binecuvințați, po-poare preainălțați pe Hristos în veci.

Cîntarea a 9-a :

Irmos : Spăimintatu-s-a de aceasta...

Mormîntul unde zace sfințitul și cinstitul tău trup, Constantine, raze de dumnezeiești vindecări curate celor ce se apropie le izvorăște, gonind întunericul a tot felul de patimi, și cu lumină neînserată luminînd pe cei ce te laudă pe tine.

Cu sfințenie a ta viață sfîrșindu-ți, cu sfinții acum te-ai sălășluit, plină fiind de sfințenie și de luminare. Pentru aceasta totdeauna izvorăști riuri de tămăduiri și patimile îneci, fericită Elena, și adăpi sufletele noastre.

Slavă...

Împărate cel fără început și fără de moarte, Împărăției celei de sus ai învrednicit pe cei ce i-ai îndreptat de demult pe pămînt, cu dreaptă credință să împărătească, Doamne, pe sfînta Elena și pe marele Constantin, care curat Te-au iubit. Pentru ale căror rugăciuni milostivește-Te spre noi.

Și acum..., a Născătoarei :

Pe împăratul și Ziditorul tuturor zămislindu-L, L-ai născut, Fecioară, și iată acum ca o împărăteasă stai înaintea Lui de-a dreapta, curată. Pentru aceasta te rog să mă izbăvești din partea cea de-a stînga în ceasul ju-

decății, și să mă împreuni cu oile cele de-a dreapta.

LUMINÎNDA

De se va întimpla înăuntrul Praznicului a Cincizeci de zile, sau în Duminica a Cincizeci de zile, sau în vreo altă Duminică, sau Miercuri înaintea Înălțării, sau în ziua Înălțării, se cîntă întii Luminînda Praznicului, apoi ale sfinților, după aceea iarăși a Praznicului. Iar într-altă zi după vreo prăznuire se zice întii a sfinților, apoi a Praznicului.

LUMINÎNDA sfinților.

Podobie : Cu ucenicii să ne suim...

Nu de la oameni a luat stăpînia împărătească, ci din dumnezeiescul har din cer marele Constantin împreună cu maica sa, și fiind strălucit a văzut dumnezeiască biruința Crucii, care cu aceasta a pierdut pe vrăjmași și a stricat înșelăciunea idolească, și în lume a întărit credința ortodoxă.

Slavă..., altă Luminîndă.

Podobie : Femei auziți glas...

Luminători cei ce ați luminat lumea cu dreaptă credință, voi cu adevărat v-ați arătat, de Dumnezeu încununați, Constantine și mărită Elena. Pe cel minunat întru sfinți, pe Hristos, cu cîntări și cu laude îl cîntăm ca pe unul ce v-a încununat pe voi.

Și acum..., a Praznicului :

LA LAUDE

De se va întimpla vreun Praznic, cîntăm întii Laudele Praznicului, 3 stihiri, și ale sfinților 3. Slavă..., a sfinților, și acum..., a Praznicului. Iar de se va întimpla Miercuri înaintea Înălțării, cîntăm ale Orbului 3, și ale sfinților 2. Apoi stihirile Paștilor cu stihurile lor, Slavă..., a sfinților, și acum..., Ziua Învierii.. Iar într-altă

zi, cîntăm stihirile sfinților pe 4. Slavă..., a sfinților, și acum..., a Praznicului. Iar de va fi Duminică, să se zică : Și acum... Preabinecuvîntată ești...

Stihirile sfinților, glasul al 8-lea.

Podobie : O, preaslăvită minune...

Bucură-te Constantine preînțelepte, izvorule al Ortodoxiei, care adăpi totdeauna cu apele dulci toată partea cea de sub soare ; bucură-te rădăcină, din care a odrăslit rodul care hrănește Biserica lui Hristos. Bucură-te lauda marginilor lumii preamărite, cel ce ești mai întii între împărații creștini ; bucură-te bucuria credincioșilor.

Cel ce împărătește peste făptură, mai înainte văzînd bună plecăciunea inimii tale preînțelepte, prin cuvînt te-a vînat pe tine, cel ce erai mai înainte cuprins de necuvîntare, și luminînd gîndul tău, cu cunoștințele dreptei credințe, lumii te-a arătat luminos ca soarele, raze aruncînd de dumnezeiești fapte, mărite.

Învățăturile Domnului, ca un pămînt bun primindu-le prealăudate, bună rodire de fapte îmbunătățite ai odrăslit, care hrănește gîndurile noastre, prin urmarea vieții tale, Elena preînțeleaptă. Pentru aceasta prăznuim cu bucurie astăzi, pomenirea ta mărînd.

Cu untul de lemn al bucuriei, pe părtașii tăi, Hristoase, pe Constantin și pe Elena cu preamărire i-ai uns, pe cei ce au urît înșelăciunea și au iubit frumusețea ta, și de împărăția ta cea cerească pe aceștia i-a învrednicit,

care au împărățit cu dreaptă credință mai întii pe pămînt, Cuvîntule, cu voința Ta.

Slavă..., glasul al 8-lea, a lui Metodie patriarhul.

Împăratul împăraților și Dumnezeu, Cel ce cu bogate daruri împodobești pe cei vrednici, însuși din cer ca și pe Pavel pururea măritul, prin semnul Crucii pe tine, Constantine te-a vînat, zicînd : Întru aceasta biruiește pe vrăjmașii tăi ; care căuțînd-o împreună cu maica ta cea de Dumnezeu înțeleptită, și aflînd-o precum ai dorit, pe aceia cu putere i-ai biruit. Deci cu dînsa împreună roagă-te pentru ortodoxii împărați și iubitoarea de Hristos oaste, și pentru toți cei ce săvîrșesc cu credință pomenirea ta, unuia iubitorului de oameni, să ne mîntuiască de toată mînia.

Și acum..., a Praznicului :

Doxologia mare. Ecteniile și otpustul. Ceasul întii și otpustul deplin.

LA LITURGHIE

Fericirile Praznicului, Cîntarea de rînd pe 4, și ale sfinților, Cîntarea a 6-a, pe 4. Prochimen, glasul al 8-lea : În tot pămîntul... Stih : Cerurile spun slava lui Dumnezeu... Apostolul din Fapte (XXVI, 1 și 12-20) : În zilele acelea, Agripa regele... Aliluia, glasul 1 : Înălțat-am pe cel ales din poporul Meu... Stih : Doamne întru puterea Ta se va veseli împăratul... Evangelia de la Ioan (X, 9-16) : Zis-a Domnul : cel ce nu intră prin ușă...

CHINONICUL

În tot pămîntul a ieșit vestirea lor, și la marginile lumii cuvintele lor.